

מהספר העתידי **רמזי טעם עם טעם לשב"ח** מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

לע"נ חמותי מרת רבקה (אווה) בת ר' צרוך שמחה ז"ל נלב"ע י"ט בתשרי

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי (פֶּזֶר) מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם (ויקרא כג, לו)

חז"ל נתנו סימן לייחודו של יום שמיני עצרת השונה מימי חג הסוכות בששה דברים שסימנם **פזר קשב** (הוסבר ברש"י סוכה מח עא).

נראה לומר שהסימן **פז"ר** קש"ב מתייחס ל**טעם פזר** בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי, וכוונתם "פזר הקשב", כלומר **הקשב לטעם פזר**, שָׁמַע את הטעם ותבין. טעם פזר הוא טעם גדול וחזק, "טעם סגי ותקיף"¹.

שלום המאירי²

רמז נוסף: בטור אורח חיים (סימן תיז) מבאר ששלשת הרגלים הם כנגד שלשת האבות: "שהמועדים נתקנו כנגד אבות. **פסח** כנגד **אברהם** דכתיב (בראשית יח) לוחשי ועשי עוגות ופסח היה. **שבועות** כנגד **יצחק** שתקיעת שופר של מתן תורה היה בשופר מאילו של יצחק, **סוכות** כנגד **יעקב** דכתיב (בראשית לד) ולמקנהו עשה סוכות".

מובא בספרים³ **ששמיני עצרת הוא כנגד דוד המלך**.

רבי **צבי אלימלך שפירא מדינוב** מבאר⁴: "וירצה עוד, כי הנה ידוע ג' רגלים הם נגד אברהם יצחק יעקב, ושמיני עצרת הוא נגד דוד על רגל רביעי, והנה שמיני עצרת הוא יום נ"א מראש חודש אלול ימי רצון של ישראל, והוא גמר החתימה טובה לישראל, כי דבר מלך שלטון [קהלת ח ד], ודבר המלך ואשר נחתם בשם המלך אין להשיב [אסתר ח, ח]. וז"ש אל נא תהי מריבה וכו', ר"ל על ידי המריבה שביני ובינך יתעכב ח"ו ניצוץ דוד, ואז לא יהיה נ"א היינו יום הנ"א הוא שמיני עצרת, והוא מה שאנו אומרים הושיעה נא הצליחה נא [תהלים קיח, כה], שהוא עיקר הישועה והצלחת ישראל". ע"כ.

¹ **זהר חדש**, מדרש הנעלם על איכה, מרגליות דף צא עא, על הפסוק (בראשית ג, ו) וַתֵּרָא הָאֵשֶׁה (פזר): "התחיל לפתותה, עד דכתיב, (שם) ותרא האשה, בטעמא סגי ותקיף".

² שבתי וראה שמקצת כתב **מאזני צדק**, רבי מנחם מנדל שפירא רב דראגאמירעשט, מונקאטש תרעב, דף מה עב. רבי משה חורב מוסיף (עלון **פניני הפרשה** אמור תשסד) שהטעם נקרא **פזר גדול**, וכך ראשי התבות קש"ב, רומזים לשלשה שנקראו **גדול**: ק'ומה ש'נים ב'כור (עיין ב"ב ג' ע"א וברש"י פרשת בא י"ב, ל). (אמנם בספרים נראה שפזר גדול הוא קרני-פרה וצ"ע (ש.ה)).

³ ראה **אור הצבי**, רבי צבי הירש ברל"ס, לובלין תרלה, עמ' 316, אות תלא רמזים בענין זה.

⁴ **אגרא דכלה** - פרשת לך לך. תחילה מקדים בגנות הכעס: ויאמר אברם אל לוט. אמירה בחשאי ובלשון רכה להשקיט המריבה. אל נא, הנה הריב בא על ידי כעס, וכל הכועס יהיה בעיניך כאלו עובד עבודה זרה, והוא דבר מוסכם מהשכל כי האדם צריך להיות בטל אליו ית', כי כל הנאצלים והנבראים ונעשים בטלים אצלו ית' ואין שום דבר מבלעדו, והנה איש אשר אלה לו ויהיה בטל בכל תנועותיו אליו, בודאי לא יכעוס ולא יתקצף, כי הוא אין ואפס בטל בכל תנועותיו אליו ית', ממילא כל הכועס מחשיב עצמו ליש והוא כפירה גמורה על כן הוא כאלו עובד עבודה זרה. והנה הרמב"ם ז"ל מנה נ"א לאוין בעבודה זרה, וז"ש אברם אל נ"א, איני רוצה להיות על ידי המריבה כעובד עבודה זרה ח"ו שיש בה נ"א לאוין, ור"ל אל נא תהי, לא תהיה התעוררות נ"א לאוין ח"ו, על ידי המריבה אשר ביני וביניך.

מהספר העתידי **רמזי טעם עם טעם לשב"ח** מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

ונרמז בטעמים: **בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי** (פזר), הטעם רומז בצורתו **לרגל**, ואף לספרה 4, רמז **לדוד המלך**, **רגל רביעי** במרכבה. ונרמז⁵ בדברי חז"ל ששמיני עצרת הוא "**רגל בפני עצמו**".⁶

ואפשר גם שהסכנה במריבת אחים, הדוחה ח"ו את הגאולה, הרמוזה ב'נא' (כדברי רבי צבי אלימלך שפירא מדינוב), רמוזה גם בטעם **הפזר במלה אֶלְנָא**, המופרדת במקצת ע"י הטעמים **לשתי מילים א-נא**, בבקשת האחים מיוסף, (בראשית נ, יז): **כֹּה תֹאמְרוּ לְיוֹסֵף אֶלְנָא** (פזר) שֶׁאֵין נָא פֶשַׁע אַחִיךָ וְחַטָּאתְךָ כִּי רָעָה גְּמֻלוֹךְ.

שלום המאירי

רמז נוסף: **רבי אברהם ברוך בן שמואל זאנוויל** משלב⁷ רמז של שמות הטעמים וגימטריא: על תיבות **בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי** טעם מונח פזר באמצע הפסוק, וזאת חידוש ושינוי בסדר הקריאה כידוע לבעלי הקוראים בספר. לרמז על שמיני רגל בפני עצמו הוא לענין פז"ר קש"ב. וזה מונח היינו **יום מנוחה** ויו"ט של יום השמיני, הוא פז"ר, ותיבת השמיני במספר ז"ו קש"ב וביחד עם הטעם פז"ר זו פז"ר קש"ב.

בְּיוֹם (מִנְחָה) הַשְּׁמִינִי (פֶּזֶר) מִקְרָא-קֹדֶשׁ (תְּלִישָׁא קִטְנָה) יְהִיָּה לְכֶם (קִדְמָא וְאַזְלָא) (וִיקְרָא כֵּךְ, לוֹ)

רבי אברהם ביק מבאר⁸ שנרמז מפני מה שמיני עצרת סמוך לסוכות:

סימן **פזר קשב** שנתנו לשמיני עצרת שבו דברים נבדל מחג הסוכות (חגיגה יז, עיין רש"י) יש בזה רמז כי אנו מתפללים בו על הגשמים ובתענית ח' אמרו שהם נעצרים בשביל פוסקי צדקה ואין נותנין. לזה ירמוז **פזר לעניים**, ואז יהי רב קשב והאזנה לתפלתך, כ"כ הג"מ **עמנואל חי ריקי בחושב מחשבות** (חלק עירוב פרשיות סי' י"ו).⁹

ולו נראה שבאו הטעמים (ויקרא כג, לו) **בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי מִקְרָא-קֹדֶשׁ יְהִיָּה לְכֶם מונח פזר תלישא גדולא**¹⁰ **קדמא ואזלא**, עפ"מ ש בתנחומא ס"פ פנחס שהיה ראוי להיות עצרת של סוכות רחוק כעצרת של פסח שהוא נ' יום, רק מפני טורח הגשמים נתקרב כדי שלא יצטרכו לחזור לירושלם. וזה מונח פזר, שההנחה הראשונה היתה **שיתפזר מהחג**, אך בעבור **תלישה גדולה** וכבדה בימי הגשמים שיעקרו מביתם, לזה **קדמא ואזלא הוקדם השמיני לילך** יחד עם עיקר החג, וזה ירמוז גם הסימן **פזר קשב**, שהיה ראוי הפיזור, אך בעבור שהשם יתברך **מקשיב** לתפלותינו בזמן הזה ונותן גשם טורד ע"כ נתקרב.

⁵ מובא ע"י **אור הצבי**, רבי צבי הירש ברל"ס לובלין תרלה, עמ' 316, אות תלא.

⁶ ראה עוד לעיל ויקרא כג, כ: וְהִנֵּי הַפֶּה אֲתֶם (פזר).

⁷ **אמרי ברוך**, רבי אברהם ברוך בן שמואל זאנוויל, ניו יורק תשמו. (י"ל ע"י נכדו רבי אהרן בראפמאן).

⁸ **ברכה משולשת** (פרק סימנין דרבנן), רבי אברהם ביק, ברטיסלב תר"ן, עמ' 35.

⁹ **אוצר חיים**, רבי ישועה בן יצחק הלוי מלישבואה (ליסבון), ירושלים תרסח, סוף פרשת פנחס, כותב: ונראה לפרש רמז בר"ת הנז' בש"ס פז"ר קש"ב דהנה עם ישראל בחג עושים הוצאות הרבה ובכללם עושים צדקות פזר נתן לאביונים וגם לצורך החג, וביום שמיני עצרת שהוא סוף החג אנו מעתירים מלפני ה' **שיקשב** לתפלותינו ויעתר לנו על **פזור ההוצאות לחג** ויתן לנו ברכה והצלחה, והצדקה שעשינו תהיה סניגור עלינו.

¹⁰ צ"ל תלישא קטנה.